

מסמך רקע בנושא:
הצעת חוק חובת קביעת מזוזה במבני ציבור,
התשס"ד-2004
- אומדן עלות -

מוגש לחה"כ רוני בריזון

כתיבה: ליאת רוסו, עובדת מחקר ומידע,
היחידה הכלכלית

ט"ז בתמוז תשס"ד

5 ביולי 2004

אישור: ד"ר יעקב ורשבסקי, מנהל מרכז מחקר ומידע
עריכה לשונית: מערכת "דברי הכנסת"

תמצית

ב-31 ביולי 2003 הונחה על שולחן הכנסת הצעת חוק חובת קביעת מזוזה במבני ציבור, התשס"ד-2004. ב-29 באוקטובר 2003 הועברה הצעת חוק זו לוועדת הפנים ואיכות הסביבה של הכנסת. ההצעה היא לחייב בחוק קביעת מזוזות כשרות על משקופי הדלתות בכל מבנה ציבור (מבנה שהציבור משתמש בו) שהמדינה או רשויותיה השתתפו או ישתתפו בהקמתו או באחזקתו ב-25% או יותר. חובה זו לא תחול על מבני הציבור האלה:

- מבני ציבור בתחומי יישוב שרוב תושביו אינם יהודים;
- מבני ציבור ביישוב שרוב חברי מועצת הרשות המקומית בו אינם יהודים;
- מבני ציבור בחלק של יישוב שרוב תושביו אינם יהודים או שרוב בתי-העסק בו אינם של יהודים.

מסמך זה נכתב לבקשת חה"כ רוני בריזון, ומטרתו לאמוד את עלות החוק המוצע.

מתודולוגיה

כדי לאמוד את עלות החוק המוצע יש להעריך את העלות של מזוזה אחת והתקנתה ולהכפיל אותה במספר משקופי הדלתות שחובת קביעת מזוזה חלה עליהם. יש שתי חלופות לאומדן מספר משקופי הדלתות, כמפורט להלן:

- א. בהנחה שיש לקבוע מזוזות בכל מבני הציבור, בהתעלמות מהמזוזות הקיימות;
- ב. בהנחה שכיום מותקנות מזוזות ברוב מבני הציבור, ולפיכך יותקנו מזוזות חדשות רק במבני ציבור חדשים. במקרה זה אפשר שהמזוזות הקיימות יבדקו, ואלה שיימצאו בלתי תקינות יוחלפו.

בהנחה שכיום אכן מותקנות מזוזות ברוב מבני הציבור (כך טענו הגורמים שאתם נבדקו הנתונים¹), הרי בהיבט הכלכלי הצעת החוק אינה גורמת לתוספת תקציבית מכיוון שעלויות קביעת המזוזות מוטמעות בתקציבי הבינוי הקיימים (מנגד, קשה להניח שהמצב סימטרי, דהיינו – אי-קבלת הצעת החוק תחסוך את עלות התקנת המזוזות).

מגבלות בביצוע אומדן העלות – אין כיום בישראל מאגר נתונים לאומי עדכני, מרוכז ואמין בעניין מבני ציבור (יש נתונים חלקיים על התחלת בנייה ועל גמר בנייה של מבני ציבור במונחי שטח [מ"ר], ללא פירוט של שינוי ייעוד, הריסת מבנים וכדומה).

לפיכך אין דרך לדעת בדיוק מה מספר הפתחים שיש לקבוע בהם מזוזות.

¹ משרד השיכון, משרד החינוך, מרכז השלטון המקומי, משרד הבריאות, משרד האוצר וגופים נוספים.

עיקרי הממצאים (במגבלות הנתונים)

מכיוון שאין אפשרות לערוך אומדן תקציבי/כלכלי מבוסס ליישום הצעת החוק, בשל העדר מאגר נתונים לאומי מרוכז ואמין, כאמור לעיל (ראה פירוט נוסף של מגבלות בסיס הנתונים המפורטות בגוף המסמך), נעשה האומדן בדרך עקיפה.

במסמך זה מוצגים שני אומדנים כלליים המבוססים על נתונים חלקיים ועל הנחות וקירובים רבים, כדי לקבל התרשמות על ההיקף הכספי של יישום הצעת החוק, כדלקמן:

- האומדן של מספר מבני הציבור הקיימים הרלוונטיים ליישום הצעת החוק הוא 75,000 (גני-ילדים, בתי-ספר, מעונות-יום, מרכזים קהילתיים, אולמות ספורט, מרפאות, בתי-כנסת ועוד).
- מספר המזוזות הקבועות במבני הציבור הקיימים, שייקבעו בהם או שיוחלט על בדיקתן, מוערך ב-2.3 מיליונים.
- האומדן השנתי למספר המזוזות שייקבעו במבני הציבור החדשים הוא 17,360.

אומדני העלות:

א. לפי חוק-יסוד: משק המדינה, יש צורך ברוב של 50 מחברי הכנסת לפחות בהצבעה על הצעת חוק פרטית שעלותה יותר מ-5 מיליוני ש"ח, ולכן נבדקה האפשרות של יישום הצעת החוק בחסם של 5 מיליוני ש"ח. אלה הפעולות שאפשר לעשות ב-5 מיליוני ש"ח בשנה:

- קביעת 50,000 מזוזות חדשות; או –
 - עריכת בדיקות תקינות ל-200,000 מזוזות קיימות (בדיקה בלבד, ללא החלפה).
 - ב. בהנחה שיש להתקין מזוזות חדשות, בהתעלמות מהמזוזות הקיימות, ובכפוף לשאר הנחות האומדן:
 - יותקנו כ-2.3 מיליוני מזוזות; אומדן העלות: 230 מיליון ש"ח.
 - אומדן עלות הבדיקה התקופתית של כל המזוזות: 57.4 מיליון ש"ח.
 - ג. בהנחה שיהיה צורך להתקין מזוזות רק במבנים חדשים, ובכפוף לשאר הנחות האומדן:
 - יותקנו כ-17,360 מזוזות חדשות (מהן 9,044 בבנייה ציבורית ו-8,316 בבנייה פרטית); אומדן העלות (לשני המגזרים): 1.7 מיליון ש"ח לשנה.
 - ד. אומדן עלות הבדיקות השנתיות של המזוזות הקיימות והחלפת אלה שאינן תקינות, ובכפוף לשאר הנחות האומדן:
 - אומדן עלות הבדיקה התקופתית של כל המזוזות: 57.4 מיליון ש"ח.
 - בכל תקופת בדיקה יוחלפו כ-114,750 מזוזות; אומדן העלות: 11.5 מיליון ש"ח.
- גם אם תיפרס הבדיקה התקופתית של המזוזות על פני עשר שנים, תהיה העלות השנתית יותר מ-5 מיליוני ש"ח.

1. רקע

ב-31 ביולי 2003 הונחה על שולחן הכנסת הצעת חוק חובת קביעת מזוזה במבני ציבור, התשס"ד-2004. ב-29 באוקטובר 2003 הועברה הצעת חוק זו לוועדת הפנים ואיכות הסביבה של הכנסת.

ההצעה היא לחייב קביעת מזוזה כשרה על משקופי הדלתות בכל מבנה ציבור (מבנה שהציבור משתמש בו) שהמדינה או רשויותיה השתתפו או ישתתפו בהקמתו או באחזקתו בהיקף 25% או יותר. חובה זו לא תחול על מבני הציבור האלה:

- מבני ציבור בתחומי יישוב שרוב תושביו אינם יהודים;
- מבני ציבור ביישוב שרוב חברי מועצת הרשות המקומית בו אינם יהודים;
- מבני ציבור בחלק של יישוב שרוב תושביו אינם יהודים או שרוב בתי-העסק בו אינם של יהודים.

מטרת המסמך היא לאמוד את עלות החוק המוצע.

2. מגבלות בביצוע אומדן העלות

כדי לאמוד את עלות החוק המוצע יש להכפיל את עלות המזוזה והתקנתה במספר משקופי הדלתות שחובת קביעת מזוזה חלה עליהם. בעריכת האומדן התגלו המגבלות האלה:

2.1. אין מאגר נתונים לאומי על מבני ציבור

מבדיקה שערכנו בלשכה המרכזית לסטטיסטיקה ובגופים נוספים עולה כי אין כיום מאגר נתונים לאומי מרוכז בנושא מבני ציבור. הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה פרסמה מידע על מבני ציבור במסגרת פרסומי מפקד האוכלוסין והדיר שנת 1995. בפרסום זה מופיע מספר המבנים התעשייתיים, המסחריים והציבוריים בישראל גם יחד, ואי-אפשר לבצע הפרדה ביניהם. פרסום נוסף של הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, ב"ירחון הסטטיסטי לישראל", הוא של התחלות בנייה וגמר בנייה של מבני ציבור באלפי מ"ר משנת 1985 ואילך. גם לאחר עיבוד הנתונים שהלשכה המרכזית לסטטיסטיקה מפרסמת קשה להעריך את מלאי מבני הציבור במדינה, ובפרט קשה להעריך את מספר משקופי הדלתות המחייבים התקנת מזוזה.

האחריות למימון הקמת מבני ציבור בישראל ואחזקתם מחולקת בין גופים ממשלתיים וגופים פרטיים שונים.

להלן רשימת חלק מהגופים האחראים למימון הקמת מבני ציבור ואחזקתם:

- **החשב הכללי במשרד האוצר** – אמון על מימון הקמת משרדים ממשלתיים ואחזקתם.
- **משרד החינוך, התרבות והספורט** – אמון על מימון הקמת מוסדות חינוך ואחזקתם.
- **משרד הבינוי והשיכון** – אמון על מימון הקמתם ואחזקתם של מבני ציבור כגון מעונות-יום, בתי-כנסת, מקוואות, מתנ"סים, אולמות ספורט, ספריות ואולמות מופעים.

- **משרד הבריאות** – אמון על מימון הקמתם ואחזקתם של בתי-חולים ממשלתיים וטיפות-חלב, וגם מקציב תקציבי פיתוח וקובע תקנות להקמת מרפאות של קופות-החולים (במסגרת ביטוח בריאות) ובתי-חולים שאינם ממשלתיים.
- **משרד הפנים** – אמון על העברת תקציבי פיתוח לרשויות המקומיות, שחלקם מיועדים לבניית משרדים, מקלטים ומבני ציבור נוספים.
- **מפעל הפיס וגופים נוספים** – מממנים הקמה ואחזקה של מבני ציבור כגון מרכזי פיס קהילתיים (אולמות ספורט), מועדוני נוער, מועדוני גיל הזהב, תחנות לבריאות המשפחה, בתי-ספר, גני-ילדים ו"אשכולות פיס" למדע ולאמנויות.

במענה על בקשת מידע לצורך כתיבת מסמך זה, נמסר ממשרדי הממשלה, מהגופים הפרטיים המפורטים לעיל ומגופים אחרים (מינהל מקרקעי ישראל ומרכז השלטון המקומי) כי אין נתונים מרוכזים בנושא זה וכי יש קושי בביצוע הערכות. עם זאת, כמה מהגופים העבירו הערכות כלליות, ואלה מפורטות בסעיף 4.2 להלן.

בשנת 2002 הציעה הגבי פנינה צדקה, מנהלת היחידה לתשתית גיאוגרפית בלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, להקים מרשם שוטף של מבני הציבור בישראל, ולשם תמחור עלות המרשם היא ערכה אומדן של מספר מבני הציבור הקיימים במדינה. עריכת מרשם שוטף של מבני הציבור נדחתה משיקולים תקציביים, והאומדן שנערך לשם תמחור המרשם השוטף הוא האומדן הכללי היחיד שנמצא בידינו; ותוצאותיו יובאו להלן.

2.2. הגדרות שונות של מבנה ציבור

2.2.1. הגדרת מבנה ציבור בהצעת החוק

הגדרת מבנה ציבור בהצעת החוק היא: משרד, בניין, לשכה או אולם כמפורט בסעיף 2(א) ו-2(ב) לחוק הדגל והסמל, התשי"ט-1949. בחוק זה מבנה ציבור הוא:

- א. משרד ראשי של משרדי הממשלה ושל הרשויות והתאגידים שהוקמו בחוק;
- ב. הבניין שבו נמצאת לשכתו של ראש רשות מקומית;
- ג. בניין מינהלה של המוסדות להשכלה גבוהה;
- ד. בניין ראשי של מוסד חינוך מוכר;
- ה. בנייני ציבור אחרים ובניינים של תאגידים המספקים שירותים לציבור.

2.2.2. הגדרת מבנה ציבור בהערכת הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה

בהערכת מספר המבנים הציבוריים שנעשתה ביחידה לתשתית גיאוגרפית בלשכה המרכזית לסטטיסטיקה בשנת 2002 היתה הגדרת מבנה ציבור כלהלן:

"**מבנה ציבור**: מבנה בבעלות ציבורית, בבעלות המדינה, רשויות מקומיות, הסוכנות היהודית, קופות-חולים או מלכ"רים. התפעול של המבנה באמצעות מוסדות ציבור, והבעלות מיועדת להיות ציבורית, כולל מבנים ארעיים (קרוונים, צריפים וכו')."

פירוט מבני הציבור שנכללו בהערכת הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, בחלוקה לפי תחום השירות

- **חינוך**: גני-ילדים (לא פרטיים), בתי-ספר יסודיים, חטיבות ביניים וחטיבות תיכוניות, בתי-ספר שיש בהם מסלולי י"ג וי"ד בהמשך לחינוך העל-יסודי, מוסדות של החינוך המיוחד, מוסדות חינוך חרדיים, ישיבות קטנות (ישיבות גדולות וכוללים – רק אם הם מצורפים לישיבות קטנות או למוסדות של גיל חינוך חובה), בתי-ספר מקצועיים ומוסדות חינוך שעיקר טיפולם בנוער לפני גיל 18; לא נכללו: מוסדות חינוך על-תיכוניים כגון מכללות וסמינרים למורים שאין בהם בית-ספר תיכון.
 - **עבודה ורווחה**: מעונות-יום שאינם פרטיים – של "נעמת", ויצ"ו, "הדסה" ו"אמונה", מוסדות למוגבלים מבחינה פיזית או נפשית, מוסדות לאוטיסטים ובתי-יתומים; לא נכללו: בתי-סוהר.
 - **תרבות וקהילה**: מרכזי חינוך, מתנ"סים, מרכזים קהילתיים, מועדוני נוער, מועדוני תנועות נוער, מועדוני קשישים – עצמאים ולא עצמאים, ספריות עירוניות, אולמות מופעים (אולמות תיאטרון, מוזיקה ומחול, קונסרבטוריונים פרטיים או ציבוריים, "סינמטקים" וכדומה), מוזיאונים וגלריות ציבוריות;
 - **ספורט**: אולמות ספורט (מהיכל ספורט עד אולם התעמלות קטן), מגרשי כדורסל – סגורים, מקורים ופתוחים, מגרשי כדורגל, כדור-יד, אתלטיקה וטניס, בריכות שחייה, איצטדיוני ספורט, "ספורטקים", מטווחים וכל מגרש סגור או פתוח שמתאים לספורט אולימפי, מגרשי ספורט שהם חלק מבתי-ספר נכללו במאגר כמבנים עצמאיים בציון שהם חלק מבתי-ספר, אתרי "קנטרי קלאב" במימון ציבורי (ואולי גם פרטיים, עקב שיקולים תכנוניים); לא נכללו: שטחים פתוחים – פארקים, גנים ציבוריים ומגרשי משחקים.
 - **בריאות**: תחנות לבריאות המשפחה, מרפאות שכונתיות ומקצועיות ותחנות לבריאות השן; לא נכללו: בתי-חולים.
 - **דת**: בתי-כנסת, מקוואות, בית-תפילה לא יהודיים (כנסיות, מסגדים וחילוות);
 - **שירותים כלל-עירוניים**: בתי עיריות;
- לא נכללו: משרדי הממשלה, מוסדות המדינה (כגון הסוכנות היהודית, קרן קיימת לישראל והמוסד לביטוח לאומי), בתי-משפט, תחנות תחבורה ציבורית ושדות תעופה.

- **שירותי חירום** : תחנות מד"א, תחנות כיבוי אש, תחנות משטרה ומקלטים ציבוריים.

כפי שאפשר לראות, הגדרת מבני הציבור ששימשה בהערכת הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה אינה חופפת להגדרה שבהצעת החוק, ולכן, למשל, נכללו בהערכת הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה מגרשי ספורט פתוחים, שלא ברור אם חובת התקנת מזוזה חלה עליהם, ומנגד לא נכללו בה משרדי הממשלה, בתי-משפט, מוסדות להשכלה גבוהה ובתי-חולים, שחובת קביעת מזוזה חלה עליהם. ההנחה במסמך זה היא כי המבנים שחלה עליהם החובה להתקין מזוזות ושלא נכללו בהערכה מתקזזים עם המבנים שחובת התקנת מזוזה אינה חלה עליהם ושנכללו בהערכה.

2.3. שונות רבה במספר החדרים בין מבנה ציבור אחד למשנהו

יש שונות רבה בין מבנה אחד למשנהו במספר החדרים (למשל בין גן-ילדים ובין בית-חולים וכדומה). כמו כן, מאחר שיש בידנו הערכה של הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה רק על מספרם הכולל של המבנים, ולא בחלוקה לפי סוגים, קשה להעריך על בסיס הערכה זו את מספר החדרים במבנים הכלולים בה. ההנחה במסמך זה היא כי ממוצע מספר החדרים במבנה ציבור הוא 30.

3. מתודולוגיה

מאחר שהתגלה קושי בהערכה מדויקת של מספר משקופי הדלתות המצריכים התקנת מזוזה, ובשל חוק-יסוד: משק המדינה, שלפיו יש צורך ברוב של 50 מחברי הכנסת לפחות בהצבעה על הצעת חוק פרטית שעלותה יותר מ-5 מיליוני ש"ח, בדקנו את האפשרות ליישם את הצעת החוק בחסם של חמישה מיליוני ש"ח.

נערכו שני אומדנים:

א. אומדן עלות א' – אומדן עלות התקנת המזוזות בהנחה שכיום אין מותקנות מזוזות כלל, ועלות בדיקה תקופתית של המזוזות שיותקנו. עלות התקנת המזוזות התקבלה בהכפלת מחיר מזוזה אחת במספר משקופי הדלתות המצריכים התקנת מזוזה, ועלות בדיקת המזוזות התקבלה בהכפלת עלות הבדיקה של מזוזה אחת במספר המזוזות שיותקנו. יש להביא בחשבון שעלות ההתקנה היא חד-פעמית, ואילו עלות הבדיקה אינה חד-פעמית, והיא מובאת באומדן זה בהנחה שבדיקה תיערך מדי שנה (אם לא, אפשר שעלות הבדיקה של מזוזה בודדת תהיה גבוהה יותר, אם בדיקה תיערך מדי שנתיים או אחת לתקופה ארוכה יותר).

ב. אומדן עלות ב' – אומדן עלות התקנת מזוזות במבנים חדשים בלבד, עלות בדיקת המזוזות הקיימות ועלות החלפת המזוזות שיימצאו בלתי תקינות. עלות התקנת מזוזות במבנים חדשים התקבלה בהכפלת מחיר מזוזה אחת במספר משקופי הדלתות שיצריכו התקנת מזוזה במבנים חדשים; עלות בדיקת המזוזות הקיימות התקבלה בהכפלת עלות הבדיקה של מזוזה אחת במספר המזוזות הקיימות (מספר המזוזות שהוערך באומדן א'), ועלות החלפת מזוזות ישנות בלתי תקינות התקבלה בהכפלת מחיר מזוזה אחת במספר המזוזות שיימצאו לא תקינות.

הנחות האומדן

- אומדן עלות א' נעשה בהנחה שאין מזוזות במבני ציבור ושיש להתקין מזוזות בכל המבנים. הערכת מלאי מבני הציבור בישראל מתבססת על ההערכה שנעשתה בלשכה המרכזית לסטטיסטיקה לשנת 2002 לצורך תמחור סקר מבני ציבור. המבנים שנכללו בהערכת הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה מפורטים בסעיף 2.2.2 לעיל. בהערכת הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה נכללים גם מבנים המשמשים את האוכלוסייה הלא-יהודית, ולכן הופחתו לצורך הכנת האומדן במסמך זה 23% מההערכה, שיעור האוכלוסייה הלא-יהודית מכלל האוכלוסייה בישראל².
- שני האומדנים נעשו בהנחה שמספרם הממוצע של משקופי דלתות שחובת התקנת מזוזה חלה עליהם בכל מבנה ציבור הוא 30.³
- הנחה נוספת היא ששטח ממוצע של חדר במבנה ציבור הוא 25 מ"ר, 30 מ"ר אם מביאים בחשבון את המסדרונות, את המעברים ואת השטחים המשותפים.⁴

² הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, "אוכלוסייה לפי קבוצות אוכלוסייה", הירחון הסטטיסטי לישראל 55, לוח ב/1, מאי 2004. בדצמבר 2003 היתה אוכלוסיית ישראל 6,749,000 בני-אדם (בלי עובדים זרים), 1,587,500 מהם לא יהודים.

³ הנחה זו אינה מבוססת על דעת מומחה.

⁴ ההנחה מבוססת על הנחתו של מר אבנר גירון, מרכז נכסי הדיור הממשלתי, אגף החשב הכללי, משרד האוצר, שיחת טלפון, 30 ביוני 2004.

4. אומדן עלות החוק המוצע

4.1. עלות יישום הצעת החוק במגבלות הצעת חוק פרטית

הערכת מחירים:

- מחיר מזוזה חדשה הוא 100 ש"ח, כולל מע"מ.⁵
 - עלות ממוצעת של בדיקת מזוזה היא 25 ש"ח, כולל מע"מ.
- על-פי הערכות אלה, עלות התקנת 50,000 מזוזות חדשות תהיה 5 מיליוני ש"ח.
- עלות בדיקת תקינות ל-200,000 מזוזות ישנות תהיה 5 מיליוני ש"ח.

4.2. הערכת מספר מבני הציבור ואומדני עלות א' ו-ב'

הערכת הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה היא כי בשנת 2002 היו בישראל כ-100,000 מבני ציבור. בהנחה שהתפלגות המבנים הציבוריים לפי הקהל שהם משרתים זהה להתפלגות האוכלוסייה, לאחר הפחתת המבנים אשר משמשים את האוכלוסייה הלא-יהודית (23.5%), ההערכה היא שבאותה שנה היו בישראל 76,500 מבני ציבור המשמשים את האוכלוסייה היהודית.

בהנחה שבכל מבנה ציבור יש 30 משקופי דלתות במוצע, ההערכה היא כי בשנת 2002 היה מספר משקופי הדלתות הכולל 2,295,000.

לצורך עריכת אומדן מדויק יותר פנינו אל גופים אחדים בבקשה לקבל הערכות בדבר מספר מבני הציבור שבתחום אחריותם. להלן פירוט הגופים האמורים ותוצאות פניותינו:

- **משרד הבריאות** מעניק רשיונות הפעלה ל-1,133 מוסדות ומכונים רפואיים⁶ (בהם בתי-חולים לאשפוז כללי, בתי-חולים לבריאות הנפש, בתי-חולים למחלות ממושכות, בתי-חולים לשיקום, בתי-יולדות, מוסדות משולבים לגמילה מסמים, מוסדות סיעוד גריאטריים, תחנות לרפואת ספורט וכדומה). בסוף 2003 היו בבעלות משרד הבריאות 43,300 מיטות אשפוז לאשפוז כללי, לבריאות הנפש, למחלות ממושכות, לשיקום ולאשפוז-יום.⁷ על-פי הערכתנו של מר יהודה רוך, ראש מינהל תכנון, פיתוח ובינוי מוסדות רפואה במשרד הבריאות,⁸ בכל חדר אשפוז יש שלוש מיטות, ועל כן בבתי-החולים בלבד יש כ-14,433 חדרי אשפוז.⁹

⁵ לדברי מר חיים קארו, ראש אגף רכש ולוגיסטיקה בעיריית תל-אביב-יפו, בימים אלה מתקיים בעירייה פרויקט בדיקת תקינות והחלפת מזוזות, ומחיר מזוזה חדשה לעיריית תל-אביב-יפו הוא 100 ש"ח, כולל מע"מ. לדבריו, בשל כמות המזוזות שיידרשו למבני הציבור בארץ אפשר שמחיר המזוזה יהיה נמוך יותר. העירייה פרסמה מכרז לביצוע בדיקת המזוזות הקיימות, ומכרז זה טרם נסתיים. ראש האגף העריך את המחיר בכ-25 ש"ח במוצע לבדיקה שנתית של מזוזה.

⁶ אתר האינטרנט של משרד הבריאות, www.health.gov.il, תאריך כניסה: 28 ביוני 2004.

⁷ משרד הבריאות, "מוסדות רפואה, מיטות אשפוז ועמדות ברישוי 1995-2003", באתר האינטרנט, www.health.gov.il, תאריך כניסה: 28 ביוני 2004. בסוף 2003 היו בבעלות משרד הבריאות 41,074 מיטות אשפוז המשמשות לאשפוז כללי, לבריאות הנפש, למחלות ממושכות ולשיקום. בשנת 2002 היו בבעלות משרד הבריאות גם 2,226 מיטות לאשפוז-יום.

⁸ מר יהודה רוך, סמנכ"ל בכיר, ראש מינהל תכנון, פיתוח ובינוי מוסדות רפואה, משרד הבריאות, שיחת טלפון, 28 ביוני 2004.

⁹ ההערכה היא של מספר חדרי האשפוז בלבד, ולא של מספר חדרי המעבדה, המכונים, חדרי הניתוח, חדרי המינהלה, המטבחים וחדרי האוכל, שהיא מסובכת יותר.

- **משרד האוצר – אגף החשב הכללי** אחראי להקמת כל משרדי הממשלה והמוסדות הממשלתיים. לדברי מר אבנר גירון, מרכז נכסי הדיור הממשלתי, באחריות האגף 2,000 מבני ציבור. מבנים אלה פרוסים על פני 1,500,000 מ"ר, ולהערכתו של מר גירון יש בהם כ-50,000 חדרים.¹⁰
- **משרד הבינוי והשיכון** – טרם נמסרו נתונים.
- **מנהל מקרקעי ישראל** – נמסר כי הנתונים המבוקשים אינם נאספים.
- **משרד החינוך, התרבות והספורט**¹¹ – מאומדני המשרד עולה כי במוסדות חינוך בישראל יש 4,676 חדרי מעבדה (הנתונים נאספו מ-2,038 מוסדות), 2,947 מקלטים (הנתונים נאספו מ-1,301 מוסדות), 6,149 חדרי סדנה (הנתונים נאספו מ-1,784 מוסדות), 1,662 חדרי ספורט (הנתונים נאספו מ-1,470 מוסדות), 9,822 כיתות גן (הנתונים נאספו מ-9,822 מוסדות) ו-40,772 כיתות לימוד (הנתונים נאספו מ-2,641 מוסדות).
- **משרד הפנים, מינהל תקציבי רשויות מקומיות** – הנתונים המבוקשים אינם נאספים. המשרד אחראי לחלוקת תקציבים, בהם תקציבי פיתוח לרשויות המקומיות.
- **מרכז השלטון המקומי** – נמסר כי אין נתונים מתאימים.
- **מפעל הפיס** – טרם נמסרו נתונים.

מתוך ההערכות החלקיות שנמסרו לנו מהגופים האחראים להקמת המבנים עולה כי במבני ציבור אלה קיימים 130,461 חדרים.

4.2.1. אומדן עלות א'

כפי שאפשר לראות, הנתונים שנמסרו מהגופים האחראים למבני ציבור הם חלקיים, ואינם מספיקים כדי לערוך אומדן מדויק ביותר.

אי לכך, אומדן זה מסתמך על הערכת הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה כי מספרם הכולל של משקופי הדלתות שחובת התקנת מזוזות חלה עליהם, בנתוני שנת 2002, הוא 2,295,000.

על-פי הנחות אלה, עלות התקנת מזוזות בכל מבני הציבור המשמשים את האוכלוסייה היהודית בישראל (ללא עלות בדיקות תקינות) תהיה 229.5 מיליון ש"ח.

עלות בדיקה תקופתית של כ-2.3 מיליוני מזוזות תהיה כ-57.4 מיליון ש"ח.

¹⁰ ההערכה התבססה על הנחת 30 מ"ר לכל חדר, שכלולים בהם גם שטחים ציבוריים: מסדרונות, עובי הקירות וכדומה.

¹¹ לדברי הגב' רותי פרלמן ממשרד החינוך, התרבות והספורט, הנתונים מבוססים על דיווח ממוסדות החינוך, ומאחר שהנתונים אינם נמסרים באופן שוטף, ההערכה אינה כוללת את כל החדרים, אלא כ-80% מהם.

4.2.2. אומדן עלות ב'

להלן פרסום של הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה שמפורטים בו שטחם (באלפי מ"ר) של מבני ציבור שבנייתם הסתיימה והאופן שבו מומנה הקמתם:

מבני ציבור – גמר בנייה			השנה
סה"כ	בנייה פרטית	בנייה ציבורית	
695	327	368	1997
695	374	321	1998
590	316	274	1999
555	231	324	2000
695	331	364	2001
610	338	272	2002
620	297	323	2003

מאחר שמרוב הגורמים שתרמו מידע למסמך זה נמסר כי ברובם המכריע של החדרים במבני הציבור שבאחריותם מותקנות מזוזות, הוחלט לבצע אומדן נוסף, בהנחה שמזוזות חדשות יותקנו במבנים חדשים, ובמבנים קיימים ייערכו בדיקות תקינות למזוזות, ומזוזות שיימצאו בלתי תקינות יוחלפו. לצורך אומדן זה ההנחות היו כי:¹²

- א. היקפי הבנייה יישארו ברמתם בשנת 2003 – 620,000 מ"ר בשנה.
- ב. השטח המשותף (שירותים, מעברים ועובי הקירות) במבני הציבור הוא 30% מכלל השטח.
- ג. השטח הממוצע של חדר הוא 25 מ"ר.
- ד. מספר המזוזות הקיימות הוא 2,295,000 (ראה הערכת אומדן א').
- ה. בבדיקות התקינות יימצאו 5% מכלל המזוזות לא תקינות, והן יוחלפו בחדשות.

על-פי ההנחות שלעיל, מדי שנה מוקמים כ-17,360 משרדים חדשים (מהם 9,044 בבנייה ציבורית ו-8,316 בבנייה פרטית).¹³

עלות התקנת מזוזות חדשות במשרדים אלה תהיה 1,736,000 ש"ח.

עלות בדיקת תקינותן של המזוזות הקיימות תהיה 57.4 מיליון ש"ח.

על-פי ההנחה ש-5% מכלל המזוזות הישנות יימצאו לא תקינות, ההערכה היא כי בשנה הראשונה יוחלפו 114,750 מזוזות, בעלות כוללת של 11,475,000 ש"ח.

¹² יצוין כי הנחות אלה אינן נתמכות בהערכות מומחים בכל הקשור לאופי הבנייה הציבורית, לבלאי של מזוזות או לכל דבר אחר.

¹³ 70% משטח הבנייה מיועד למשרדים, לכיתות וכדומה. ההנחה היא כי שטחו הממוצע של כל אחד מאלה הוא 25 מ"ר. $620,000/25 * 70\% = 17,360$ חדרים.

4.2.3. אומדן עלות – סיכום

על-פי ההנחות והנתונים שנמסרו מעיריית תל-אביב-יפו, ובשל חוק-יסוד: משק המדינה, שלפיו יש צורך ברוב של 50 מחברי הכנסת לפחות בהצבעה על הצעת חוק פרטית שעלותה יותר מ-5 מיליוני ש"ח, ההערכה היא שב-5 מיליוני ש"ח יהיה אפשר לרכוש 50,000 מזוזות חדשות, או לערוך בדיקות תקינות ל-200,000 מזוזות קיימות.

אומדן עלות א': עלות התקנת מזוזות במבני ציבור, בהנחה שאין מותקנות כיום מזוזות כלל, וכפוף לכל שאר הנחות המודל (ראה סעיף 3 לעיל):

עלות חד-פעמית של התקנת 2.3 מיליון מזוזות חדשות מוערכת ב-230 מיליון ש"ח.

עלות בדיקת המזוזות מוערכת ב-57.4 מיליון ש"ח.

אומדן עלות ב': עלות התקנת מזוזות במבני ציבור, בהסרת ההנחה שאין מותקנות כיום מזוזות כלל ובהנחה שיש להתקין מזוזות רק במבנים החדשים, לערוך בדיקות שנתיות למזוזות קיימות ולהחליף את אלה שאינן תקינות, כפוף לכל הנחות המודל (ראה סעיף 4.2.2):

עלות התקנת מזוזות במבנים חדשים מוערכת ב-1.7 מיליון ש"ח.

עלות בדיקת תקינותן של המזוזות הקיימות מוערכת ב-57.4 מיליון ש"ח.

עלות החלפת המזוזות הלא-תקינות מוערכת ב-11.5 מיליון ש"ח.